

بررسی دیدگاه اخلاقی ابن مسکویه

و جریانات تأثیرگذار بر آن

زهرا آخاجری

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد امیدیه)

سرشناسه : آقاجری، زهرا، ۱۳۶۰ -
 عنوان و نام پدیدآور : بررسی دیدگاه اخلاقی ابن مسکویه و جریانات تاثیرگذار بر آن/ زهرا آقاجری.
 مشخصات نشر : تهران: آرنا، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۱۹ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۶-۴۲۱-۳
 وضعیت فهرست نویسی : فیفا
 یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۱۹] - ۱۲۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع : ابن مسکویه، احمد بن محمد، ۳۲۰ - ۴۲۱ ق.
 موضوع : فیلسوفان اسلامی -- سرگذشتنامه
 رده بندی کنگره : BBR ۱۳۹۴۵۷۸ ۴/۱۷
 رده بندی دیویی : ۱/۱۱۹
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۰۹۹۶۲۴

عنوان : بررسی دیدگاه اخلاقی ابن مسکویه و جریانات تاثیرگذار بر آن
 مولف : زهرا آقاجری
 ناشر : آرنا
 چاپ : اول ۱۳۹۴
 شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۶-۴۲۱-۳

فهرت

مقدمه.....	۹
فصل اول	
فضایل و رذایل	
۱-۱ ابوعلی مسکویه.....	۱۳
۲-۱ نفس.....	۱۶
۱-۲-۱ پیدایش نفس.....	۱۷
۲-۲-۱ تجرد نفس.....	۱۸
۳-۲-۱ قوای نفس.....	۲۱
۴-۲-۱ کمال نفس.....	۲۴
۳-۱ تعلیم و تربیت.....	۲۷
۱-۳-۱ اهداف تربیت.....	۲۸
۲-۳-۱ اصول تعلیم و تربیت.....	۲۹
۴-۱ فضایل و رذایل.....	۳۲
۱-۴-۱ فضایل اخلاقی.....	۳۲
۲-۴-۱ فضایل عقلانی.....	۳۳

۱-۴-۱	ویژگیهای فضایل اخلاقی.....	۳۴
۱-۴-۲	شرایط تحصیل فضیلت اخلاقی.....	۳۵
۵-۲	دیدگاه ابن مسکویه در مورد فضائل چهارگانه و تحلیل وی از آنها.....	۳۸
۱-۵-۱	فضیلت حکمت و انواع آن.....	۳۹
۲-۵-۱	فضیلت عفت و اقسام آن.....	۴۱
۳-۵-۱	فضیلت شجاعت.....	۴۳
۴-۵-۱	فضیلت عدالت.....	۴۵
۱-۴-۵-۱	اقسام عدالت.....	۴۸
۲-۴-۵-۱	عدالت و حیات اجتماعی.....	۵۰
۶-۱	محبت.....	۵۱
۱-۶-۱	محبت و اقسام آن.....	۵۱
۲-۶-۱	شرایط محبت.....	۵۴
۳-۶-۱	ملاک انتخاب دوست.....	۵۵
۷-۱	جریانات تأثیر گذار بر دیدگاه مسکویه در مسئله فضایل و رذایل.....	۵۷
فصل دوم		
سعادت		
۱-۲	خیر و سعادت.....	۷۷
۱-۱-۲	خیر و سعادت از نظر ابن مسکویه.....	۷۸
۲-۲	اقسام خیرات.....	۷۹
۳-۲	نظریات مربوط به سعادت.....	۸۱
۴-۲	لذت.....	۸۵
۱-۴-۲	انواع لذت در نظر مسکویه.....	۸۶
۵-۲	مراتب سعادت انسان از نظر مسکویه.....	۸۷

۸۸	۶-۲ مراتب شقاوت انسان از نظر مسکویه.....
۸۹	۷-۲ احوال سعدا در آخرت.....
۹۰	۸-۲ سعادت و اختیار.....
۹۱	۹-۲ سعادت و حیات اجتماعی.....
۹۲	۱۰-۲ فضایل اخلاقی و سعادت.....
۹۲	۱۱-۲ جریانات تأثیر گذار بر دیدگاه مسکویه در مسئله سعادت و خیر.....

فصل سوم

بهداشت روانی

۱۰۷	۱-۲ طب نفسانی.....
۱۱۰	۲-۲ خشم.....
۱۱۲	۳-۲ ترس.....
۱۱۳	۴-۲ حزن.....
۱۱۴	۵-۲ جریانات تأثیر گذار بر دیدگاه مسکویه در مسئله بهداشت روانی.....
۱۱۷	فهرست منابع.....

مقدمه

اگر چه بحث از اخلاق بحثی است به قدمت وجود آدمی، اما بحث‌های جدی از مبادی اخلاق نخستین بار در قرن پنجم قبل از میلاد به طور رسمی در آتن آغاز شده و سوفسطائیان کسانی بودند که جهت تحسین و تناسل آن که تا آن زمان منحصر به پژوهش‌های نظری طبیعت بود از طبیعت به سوی انسان برداشتند. درباره معیارهای اخلاقی به نقد و بررسی پرداختند و بدین طریق این امکان را فراهم ساختند تا اخلاق مانند سایر مسائل انسانی به روش علمی مورد پژوهش قرار گیرد. در همین زمان سقراط، افلاطون و سپس ارسطو به گونه‌ای عمیق و اساسی به مسأله اخلاق پرداختند که آثار این فیلسوفان با ظهور نهضت ترجمه در اختیار مسلمانان قرار گرفت.

مسلمانان در عصر ترجمه از یک طرف با آموزه‌های اخلاقی دین مقدس اسلام و از سوی دیگر با آثار ترجمه شده یونانیان رو به رو گردیدند که این امر نهایتاً منجر به شکل‌گیری نظام اخلاقی مستقلی به نام اخلاق اسلامی شد. گروهی کتاب‌های اخلاقی را با توجه به متون دینی (قرآن و سنت) تألیف کردند. اما کسانی بودند که در تألیف آثارشان هم به آموزه‌های دینی و هم آثار ترجمه شده توجه کردند که خود اینها با توجه به طرح و قالبی که برای بیان نظریاتشان در نظر گرفتند باعث پیدایش سه مکتب، اخلاق کلامی، اخلاق عرفانی و اخلاق فلسفی شدند.

ابوعلی احمد ابن محمد یعقوب ملقب به مسکویه یا ابن مسکویه رازی با اینکه در عداد فلاسفه به شمار می‌آید اما قسمت عمده فعالیتش را به بحث فلسفه اخلاق اختصاص داده که یک بخش از فلسفه آنهم فلسفه به معنای مضافش می‌باشد. کتاب تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق

مهم‌ترین اثر وی در اخلاق فلسفی است. اودر بیان مباحث اخلاقی هم از آثار فیلسوفان یونان و هم آموزه‌های دینی بهره جسته است اما اینکه آراء وی در مباحث مختلف اخلاقی چیست در چه مواردی، تا چه اندازه و از چه منابعی تأثیر پذیرفته است سؤالاتی است که این پژوهش در پی پاسخ به آنها می‌باشد.

زهرآقاچری

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد امیدیه)

www.ketab.ir